

KESKKONNAJUHTIMINE

**Juhised keskkonnavalase nõuetekohase hoolsuse
hindamiseks**

Environmental management

**Guidelines for environmental due diligence assessment
(ISO 14015:2022)**

EESTI STANDARDI EESSÕNA

See Eesti standard on

- Euroopa standardi EN ISO 14015:2022 ingliskeelse teksti sisu poolest identne tõlge eesti keelde ja sellel on sama staatus mis jõustumisteate meetodil vastu võetud originaalversioonil. Tõlgenduserimeelsuste korral tuleb lähtuda ametlikes keeltes avaldatud tekstidest;
- jõustunud Eesti standardina inglise keeles juulis 2022;
- eesti keeles avaldatud sellekohase teate ilmumisega EVS Teataja 2023. aasta aprillikuu numbris.

Standardi tõlke koostamise ettepaneku on esitanud tehniline komitee EVS/TK 33 „Juhtimissüsteemid ja vastavushindamine“, standardi tõlkimist on korraldanud Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskus.

Standardi on tõlkinud Heli Voogla, standardi on heaks kiitnud EVS/TK 33.

Standardi mõnedele sätetele on lisatud Eesti olusid arvestavaid märkusi, selgitusi ja täiendusi, mis on tähistatud Eesti maatahisega EE.

Euroopa standardimisorganisatsioonid on teinud Euroopa standardi EN ISO 14015:2022 rahvuslikele liikmetele kättesaadavaks 22.06.2022.

Date of Availability of the European Standard EN ISO 14015:2022 is 22.06.2022.

See standard on Euroopa standardi EN ISO 14015:2022 eestikeelne [et] versioon. Teksti tõlke on avaldanud Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskus ning sellel on sama staatus ametlike keelte versioonidega.

This standard is the Estonian [et] version of the European Standard EN ISO 14015:2022. It was translated by the Estonian Centre for Standardisation and Accreditation. It has the same status as the official versions.

Tagasisidet standardi sisu kohta on võimalik edastada, kasutades EVS-i veebilehel asuvat tagasiside vormi või saates e-kirja meiliaadressile standardiosakond@evs.ee.

ICS 13.020.10

Standardite reprodutseerimise ja levitamise õigus kuulub Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskusele

Andmete paljundamine, taastekitamine, kopeerimine, salvestamine elektroonsesse süsteemi või edastamine ükskõik millises vormis või millisel teel ilma Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskuse kirjaliku loata on keelatud.

Kui Teil on küsimusi standardite autoriõiguse kaitse kohta, võtke palun ühendust Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskusega: Koduleht www.evs.ee; telefon 605 5050; e-post info@evs.ee

English Version

**Environmental management - Guidelines for
environmental due diligence assessment
(ISO 14015:2022)**

Management environnemental - Lignes directrices
relatives à l'évaluation du devoir de vigilance
environnementale (ISO 14015:2022)

Umweltmanagement - Umweltbezogene Due Diligence
Bewertung (ISO 14015:2022)

This European Standard was approved by CEN on 11 June 2022.

CEN members are bound to comply with the CEN/CENELEC Internal Regulations which stipulate the conditions for giving this European Standard the status of a national standard without any alteration. Up-to-date lists and bibliographical references concerning such national standards may be obtained on application to the CEN-CENELEC Management Centre or to any CEN member.

This European Standard exists in three official versions (English, French, German). A version in any other language made by translation under the responsibility of a CEN member into its own language and notified to the CEN-CENELEC Management Centre has the same status as the official versions.

CEN members are the national standards bodies of Austria, Belgium, Bulgaria, Croatia, Cyprus, Czech Republic, Denmark, Estonia, Finland, France, Germany, Greece, Hungary, Iceland, Ireland, Italy, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Malta, Netherlands, Norway, Poland, Portugal, Republic of North Macedonia, Romania, Serbia, Slovakia, Slovenia, Spain, Sweden, Switzerland, Turkey and United Kingdom.

EUROPEAN COMMITTEE FOR STANDARDIZATION
COMITÉ EUROPÉEN DE NORMALISATION
EUROPÄISCHES KOMITEE FÜR NORMUNG

CEN-CENELEC Management Centre: Rue de la Science 23, B-1040 Brussels

SISUKORD

EUROOPA EESSÕNA.....	4
EESSÕNA.....	5
SISSEJUHATUS.....	6
1 KÄSITLUSALA.....	9
2 NORMIVIITED.....	9
3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED.....	9
4 PÕHIMÕTTED.....	13
4.1 Üldist.....	13
4.2 Hindamise põhimõtted.....	13
4.2.1 Tõenduspõhine käsitusviis.....	13
4.2.2 Riskipõhine käsitusviis.....	13
4.2.3 Õiglane esitlus.....	13
4.2.4 Konfidentsiaalsus.....	13
4.3 Põhimõtted hindajatele.....	13
4.3.1 Ausameelsus ja eetiline käitumine.....	13
4.3.2 Pädevus ja nõuetekohane kutsealane hoolsus.....	14
5 HINDAMISE KAVANDAMINE JA TEOSTAMINE.....	14
5.1 Üldist.....	14
5.2 Rollid ja vastutusalad.....	14
5.2.1 Üldist.....	14
5.2.2 Klient.....	14
5.2.3 Hinnatava esindaja.....	15
5.2.4 Hindaja.....	15
5.2.5 Hindamisasutus.....	16
5.3 Hindamise kavandamine.....	16
5.3.1 Üldist.....	16
5.3.2 Hindamistingimuste ja -eesmärkide kokkuleppimine.....	16
5.3.3 Hindamise käsitusala.....	17
5.3.4 Hindamiskriteeriumid.....	18
5.3.5 Hindamise teostatavus.....	18
5.3.6 Teabekogumise meetodid ja tehnikad.....	19
5.3.7 Hindamiskava.....	19
5.4 Teabe kogumine, tõendamine ja valideerimine.....	20
5.4.1 Üldist.....	20
5.4.2 Olemasolevate dokumentide ja tõendusdokumentide läbivaatamine.....	20
5.4.3 Tegevuste ja füüsiliste tingimuste vaatlemine.....	20
5.4.4 Intervjuude teostamine.....	21
5.4.5 Teabe tõendamine ja valideerimine.....	21
5.5 Hinnangu andmine.....	22
5.5.1 Üldist.....	22
5.5.2 Keskkonnaküsimuste tuvastamine.....	22
5.5.3 Äritegevuse tagajärgede kindlaksmääramine.....	22
6 ARUANDLUS.....	23
6.1 Aruande sisu.....	23
6.2 Aruande levitamine.....	24
7 HINDAJATE PÄDEVUS JA HINDAMINE.....	24
7.1 Üldised kaalutlused.....	24

7.2	Pädevuse kindlaksmääramine ja kohaldamine	24
7.3	Pädevuse hindamine	26
Lisa A (teatmelisa)	Näited hindamise teemade, dokumentatsiooni ja allikate kohta.....	27
Lisa B (teatmelisa)	Füüsiliste omaduste ja tingimuste vaatlemine.....	30
Lisa C (teatmelisa)	Intervjueeritavad isikud ja üksused.....	32
Lisa D (teatmelisa)	KNH hindamisaruande sisukorra näidis.....	33
Kirjandus.....		34

EUROOPA EESSÕNA

Dokumendi (EN ISO 14015:2022) on koostanud tehniline komitee ISO/TC 207 „Environmental management“ koostöös tehnilise komiteega CEN/SS S26 „Environmental management“, mille sekretariaati haldab CCMC.

Euroopa standardile tuleb anda rahvusliku standardi staatus kas identse tõlke avaldamisega või jõustumisteatega hiljemalt 2022. a detsembriks ja sellega vastuolus olevad rahvuslikud standardid peavad olema kehtetuks tunnistatud hiljemalt 2022. a detsembriks.

Tuleb pöörata tähelepanu võimalusele, et standardi mõni osa võib olla patendiõiguse objekt. CEN ei vastuta sellis(t)e patendiõigus(t)e väljaselgitamise ega selgumise eest.

See dokument asendab standardit EN ISO 14015:2010.

Igasugune tagasiside ja küsimused selle dokumendi kohta tuleks suunata dokumendi kasutaja rahvuslikule standardimisorganisatsioonile / rahvuslikule komiteele. Täielik loetelu nende organisatsioonide kohta on leitav CEN-i veebilehelt.

CEN-i/CENELEC-i sisereeglite järgi peavad Euroopa standardi kasutusele võtma järgmiste riikide rahvuslikud standardimisorganisatsioonid: Austria, Belgia, Bulgaaria, Eesti, Hispaania, Holland, Horvaatia, Iirimaa, Island, Itaalia, Kreeka, Küpros, Leedu, Luksemburg, Läti, Malta, Norra, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Põhja-Makedoonia Vabariik, Rootsi, Rumeenia, Saksamaa, Serbia, Slovakkia, Sloveenia, Soome, Šveits, Taani, Tšehhi Vabariik, Türgi, Ungari ja Ühendkuningriik.

Jõustumisteade

CEN on standardi ISO 14015:2022 teksti muutmata kujul üle võtnud standardina EN ISO 14015:2022.

EESSÕNA

ISO (International Organization for Standardization) on ülemaailmne rahvuslike standardimisorganisatsioonide (ISO rahvuslike liikmesorganisatsioonide) föderatsioon. Tavaliselt tegelevad rahvusvahelise standardi koostamisega ISO tehnilised komiteed. Kõigil rahvuslikel liikmesorganisatsioonidel, kes on mingi tehnilise komitee pädevusse kuuluvast valdkonnast huvitatud, on õigus selle komitee tegevusest osa võtta. Selles töös osalevad käsikäes ISO-ga ka rahvusvahelised ja riiklikud organisatsioonid ning vabaühendused. Kõigis elektrotehnika standardimist puudutavates küsimustes teeb ISO tihedat koostööd Rahvusvahelise Elektrotehnikakomisjoniga (IEC).

Selle dokumendi väljatöötamiseks kasutatud ja edasiseks haldamiseks mõeldud protseduurid on kirjeldatud ISO/IEC direktiivide 1. osas. Eriti tuleb silmas pidada eri heakskiidukriteeriumeid, mis on eri liiki ISO dokumentide puhul vajalikud. See dokument on kavandatud ISO/IEC direktiivide 2. osas esitatud toimetamisreeglite kohaselt (vt www.iso.org/directives).

Tuleb pöörata tähelepanu võimalusele, et standardi mõni osa võib olla patendiõiguse objekt. ISO ei vastuta sellis(t)e patendiõigus(t)e väljaselgitamise ega selgumise eest. Dokumendi väljatöötamise jooksul väljaselgitatud või selgunud patendiõiguste üksikasjad on esitatud peatükis „Sissejuhatus“ ja/või ISO-le saadetud patentide deklaratsioonide loetelus (vt www.iso.org/patents).

Mis tahes selles dokumendis kasutatud äriiline käibenimi on kasutajate abistamise eesmärgil esitatud teave ja ei kujuta endast toetusavaldust.

Selgitused standardite vabatahtliku kasutuse ja vastavushindamisega seotud ISO eriomaste terminite ja väljendite kohta ning teave selle kohta, kuidas ISO järgib WTO tehniliste kaubandustökete lepingus sätestatud põhimõtteid, on esitatud järgmisel aadressil: www.iso.org/iso/foreword.html.

Dokumendi on koostanud tehnilise komitee ISO/TC 207 „Environmental management“ alamkomitee SC 2 „Environmental auditing and related environmental investigations“ koostöös Euroopa Standardimiskomitee (CEN) tehnilise komiteega CEN/SS S26 „Environmental management“ ISO ja CEN-i vahelise tehnilise koostöö lepingu kohaselt (Viini leping).

Teine väljaanne tühistab ja asendab esimest väljaannet (ISO 14015:2001), mis on tehniliselt üle vaadatud. Peamised muudatused on järgmised:

- pealkiri ja käsitusala on ulatuslikumaks kohaldamiseks laiendatud;
- dokumenti on ajakohastatud, et kajastada teisi seotud standardeid;
- on täpsustatud dokumendi kasutamist nii organisatsioonisiseste enesehindamiste kui ka väliste hindamiste teostamiseks koos kolmandate isikute kasutamise vajadusega või ilma selleta;
- rolle ja vastutusalasid käsitlevaid juhiseid on täiendatud.

Igasugune tagasiside või küsimused selle dokumendi kohta tuleks suunata dokumendi kasutaja rahvuslikule standardimisorganisatsioonile. Täielik loetelu nende organisatsioonide kohta on leitav veebilehelt www.iso.org/members.html.

SISSEJUHATUS

0.1 Taust

Organisatsioonid on üha enam huvitatud keskkonnaküsimuste mõistmisest, mis on seotud nende endi või teistelt organisatsioonidelt potentsiaalselt omandatavate projektide, varade ja tegevustega. Neid küsimusi ja nendega seotud äritegevuse tagajärgi saab hinnata keskkonnavalase nõuetekohase hoolsuse (KNH) hindamise abil. Selline hindamine võib toimuda tegevuse käigus või varade omandamise või loovutamise ajal ning seda võib teha osana laiemast nõuetekohase hoolsuse hindamise protsessist.

0.2 Selle dokumendi kohaldamine

Selles dokumendis antakse juhiseid KNH hindamise teostamiseks. See on alus kasutatava terminoloogia ühtlustamisele ning struktureeritud, järjepidevale, läbipaistvale ja objektiivsele lähenemisviisile selliste keskkonnamõju hindamise teostamiseks. Seda saavad kasutada kõik organisatsioonid, sealhulgas väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted, mis tegutsevad kõikjal maailmas. See dokument on paindlikult rakendatav ja seda võib kasutada nii organisatsioonisiseste enesehindamiste kui ka välishindamiste puhul, nii koos kolmanda osapoolega kui ka ilma selleta. Selle dokumendi kasutajad on eeldatavasti organisatsioonid, kes on konkreetsete varade varasemad, praegused ja võimalikud tulevased kasutajad, ning organisatsioonid, kellel on finants- või muu huvi vara vastu (nt pangad, kindlustusseltsid, investorid, varade omanikud, tehinguteenuse pakkujad, järelevalveasutused, muud huvipooled). Vara piirid võivad olla füüsilised ja/või organisatsioonilised/immateriaalsed. Seda dokumenti kasutatakse tõenäoliselt vastutuse ja kohustuste üleandmise puhul.

Selles dokumendis käsitletakse hindamise osapoolte (kliendi, hindaja ja hinnatava esindaja) rolle ja kohustusi ning hindamisprotsessi etappe (kavandamine, teabe kogumine, tõendamine ja/või valideerimine, hindamine ja aruandlus). KNH hindamise teostamise protsess on esitatud joonisel 1.

Seda dokumenti kasutatakse tõenäoliselt seoses vastutuse ja kohustuste üleandmisega, samuti ka juriidiliste kohustuste täitmise, rakendamise ja järelevalve toetamiseks. KNH hindamine võib aidata organisatsioonidel töötada välja keskkonna-, sotsiaalseid ja juhtimiskriteeriume (ESG-kriteeriumid) või paremini mõista nende tulemuslikkust.

0.3 KNH hindamise teostamine

KNH hindamise käigus kasutatav teave võib pärineda allikatest, mis hõlmavad muu hulgas keskkonnajuhtimissüsteemi (KKJS) auditeid, regulatiivse vastavuse auditeid, keskkonnamõju hindamisi, keskkonnategevuse tulemuslikkuse hindamisi, tegevuskoha uuringuid või tegevuskoha hindamisi. Täiendavate teabeallikate hulka kuuluvad dokumenteeritud ajalooline teave, ettevõtte keskkonna- või kestlikkusaruanded, organisatsioonilised, projektide või toodete tekitatud jalajäljed. Kohaldatavad kriteeriumid ja meetodid tõendava teabe koostamiseks võivad hõlmata rahvusvahelisi, rahvuslikke või kohalikke standardeid, näiteks neid, mida kasutatakse nõuetekohase hoolsuse laiaulatuslikumal hindamisel. Olemasoleva ja uue teabe hindamise protsessi kaudu püütakse KNH hindamise käigus teha järeldusi keskkonnaaspektide, -probleemide ja -tingimustega seotud äritegevuse tagajärgede kohta, sealhulgas

- ajaloolisest tegevuspärandist tulenevad kohustused, nagu näiteks saastatus;
- praegusest tegevusest tulenevad kohustused, nt reostuse tekitamine või regulatiivsete standardite nõuete täitmata jätmine;
- keskkonnatingimuste võimalik ebasoodne mõju hinnatavale;
- suutmatust investeerida piisavalt, et tegeleda teadaolevate praeguste või tulevaste riskidega, nt kliimamuutuste leevendamise või nendega kohanemise puhul;

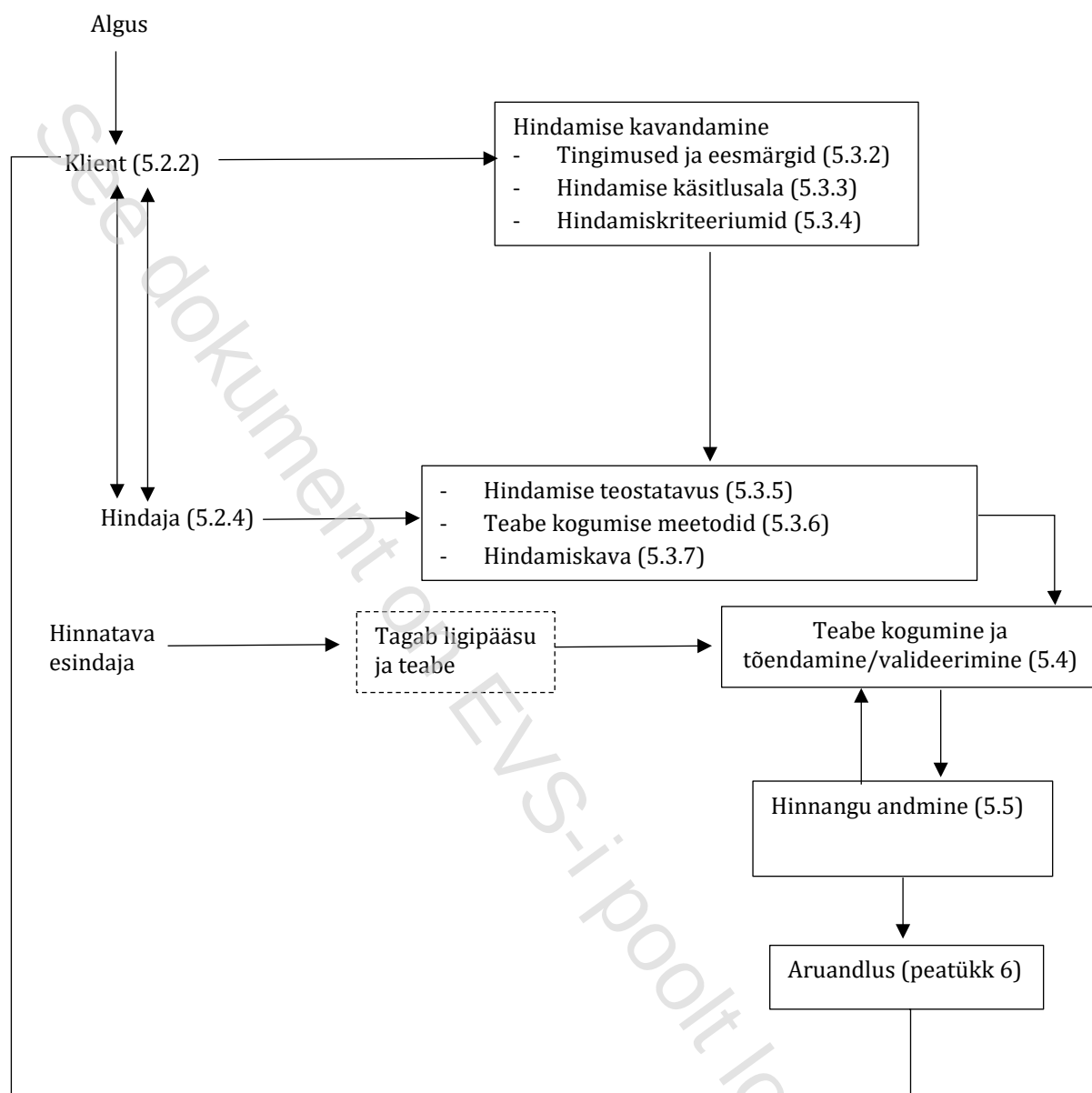
- ebapiisavad protsessid võimalike tulevaste riskide või võimaluste tuvastamiseks ja nende tagajärgede kindlaksmääramiseks;
- ebatõhusast tarneahela juhtimisest ja järelevalvest tulenevad riskid.

Neid järeldusi ja nendega seotud äritegevuse tagajärgi võib kaaluda muu teabe ja/või laiaulatuslikuma nõuetekohase hoolsuse hindamise protsessi muudest elementidest tehtud järelduste kontekstis.

KNH hindamise järeldused peaksid põhinema objektiivsel teabel. Tõendatud ja/või valideeritud teabe puudumisel võib KNH hindajalt nõuda, et ta kasutaks olemasoleva keskkonnateabe hindamisel ja järelduste tegemisel ametialast otsustusõigust.

Selles dokumendis esitatud põhimõtteid ja juhiseid võivad kasutada organisatsioonid, kes soovivad parendada oma teadmisi oma keskkonnaküsimustest ja paremini mõista oma strateegiate asjakohasust ning keskkonnaaspektide, -riskide ja -võimaluste juhtimise korraldust.

Joonis 1 kirjeldab KNH hindamise teostamise protsessi.

MÄRKUS Sulgudes olevad numbrid viitavad selle dokumendi peatükkidele ja jaotistele. Katkendlikud jooned näitavad, et hinnatav ei ole tingimata seotud selles dokumendis kirjeldatud KNH hindamisega.

Joonis 1 — Keskkonnaalase nõuetekohase hoolsuse hindamise teostamise protsess

1 KÄSITLUSALA

Selles dokumendis antakse juhiseid selle kohta, kuidas viia läbi keskkonnavalase nõuetekohase hoolsuse (KNH) hindamine keskkonnavalaspektide, -küsimuste ja -tingimuste kindlakstegemise ning vajaduse korral nende äritegevuse tagajärgede kindlaksmääramise süstemaatilise protsessi kaudu.

See dokument ei anna juhiseid muud liiki keskkonnamõju hindamise teostamiseks, näiteks

- a) keskkonnaauditid;
- b) keskkonnamõju hindamine;
- c) keskkonnategevuse tulemuslikkuse, tõhususe või usaldusväärsuse hindamine;
- d) keskkonna süvauuringud ja saastekahjustuste kõrvaldamine.

2 NORMIVIITED

Selles dokumendis ei ole normiviiteid.

3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED

Standardi rakendamisel kasutatakse allpool esitatud termineid ja määratlusi.

ISO ja IEC hoiavad alal standardimisel kasutamiseks olevaid terminoloogilisi andmebaase järgmistel aadressidel:

- ISO veebipõhine lugemisplatvorm: kättesaadav veebilehelt <https://www.iso.org/obp/>;
- IEC Electropedia: kättesaadav veebilehelt <https://www.electropedia.org/>.

3.1

hinnatav (*assessee*)
hinnatav vara (3.4)

3.2

hindaja (*assessor*)
piisava pädevusega isik, kes on määratud konkreetse keskkonnavalase nõuetekohase hoolsuse hindamise (3.11) teostamiseks või selles osalemiseks

MÄRKUS Hindaja võib hinnatava (3.1) jaoks olla kas sisemine või väline. Selleks, et tagada kõigi asjakohaste küsimuste piisav käsitlemine, võib olla vaja rohkem kui ühte hindajat, nt kui on vaja eriteadmisi.

3.3

hindamisasutus (*assessment provider*)
organisatsioon (3.16), kes korraldab klientide (3.6) nimel keskkonnavalase nõuetekohase hoolsuse (KNH) hindamise (3.11)

MÄRKUS Hindaja (3.2) on isik, kes osaleb KNH hindamistes.

3.4

vara (*asset*)
organisatsioon (3.16), ese või asi, millel on potentsiaalne või tegelik väärtus

MÄRKUS 1 Vara piirid võivad olla nii füüsilised kui ka organisatsioonilised/imateriaalsed.